

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Orationibus Iaculatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes

Balinghem, Antoine de

Antverpiae, 1618

Cap. XVII. Stas cuilibet suas esse oportere orationes iaculatorias: & quando iis supersedendum aliis adhibitis: item quàm variis modis Deus mentem ad se trahat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

128 DE ORAT. IACULATOR.
tim earum initio, hunc eundem adhibet ver-
ficulum? singulare nimirum aduersus dae-
monem (qui quidem orantibus maximè est
infestus) futurum & præsidium & adiumen-
tum. Atque vt ad Cassianum redeamus, nec
quidquam omittam, quo se sinat induci le-
ctor ad huius versiculi memoriam frequen-
tandam: Scribit hanc orandi formulam à
paucis qui antiquissimorum Patrum, residui
erant, sui æui monachis traditam, quam nõ-
nisi cum rarissimis, ac Deum verè sitientibus
communicarent, qui plura desiderat ipsum
consultat auctorem, potissimum initio capi-
tis 10. & toto capite 11.

C A P V T XVII.

*Statas cuilibet suas esse oportere orationes
iaculatorias: & quando ijs superseden-
dum alijs adhibitis: item quam varijs
modis Deus mentem ad se trahat.*

QUAMQVAM varia à nobis hæcenus
sunt proposita aspirationum genera, nõ
tamen temerè aliàs hæc, aliàs illa viurpanda,
ne dum in incertum tendimus, vagemur in-
stabiles, atque huc & illuc errando fluctue-
mus. Meminisse enim oportet cur iaculato-
riæ nuncupentur: atque vt sagittandi peri-
tus,

tus, cui cordi est primo quolibet ictu scopum attingere, certas sibi deligit sagittas, nec primò obuias ei aculatur imprudens: ita Asceta, cui non scopum è celsitibus coagmentatum attingere, sed Dei coriaculis suis quasi configere propositum est, ea multo ante parata selectaque adhibeat, neque illis quæ aut casus aliquis, aut leuis quælibet occasio obijcit me quidem auctore vtatur.

Prudens autem harum inspirationum delectus peti debet ex fine atque ex fructu, quem sibi quisque præfigit. diuinâ inspirante gratiâ consequendum. Si tibi prætituas dolorem peccatorum, aut Christi Domini imitationem, vel efficax propositum peculiaris alicuius virtutis adipiscendæ, vel conjunctionem cum Deo frequentatis actionibus amoris, vel quid simile, eas adhibe aspirationes, quæ huic fini aptiores sunt, & accommodatiores; illis quæ identidem repetitis, non temere patiaris te ab illis diuelli, neque aliis, (piis licet,) si præstituto fini minùs cõgruant, distineri: aliàs magna datur peregrinis cogitationibus ansa sese in animum insinuandi, paratur aditus distractionibus mentis, & quod caput est, exigua fit ad virtutem. Veramque pietatem progressio, dum vel à vitio quo premimur vehemenriùs, eradicando, vel à virtute cuius egentissimi sumus postulanda desistimus.

Omni-

Omnino duæ sunt causæ ob quas se Asceta à statis inspirationibus consuetisq; abducit: Neque enim illas ita obstinatè pertinaciterq; tenere debet, vt non se aliquando ab ijs distrahi patiatur. Altera Deum spectat, altera nos ipsos. Quàm accidit frequenter, vt nos Deus, cum interiore motione tum insoliti cuiuspiam affectus infusione, nouique luminis irradiatione, etiam nihil minùs cogitantes longè aliò abducatur, in diuersumque trahat à consuetis aspirationibus? Proteruus sanè sit & peruicax qui huiusmodi motionibus, vocantiq; Deo obsecundet, atq; indignus cui se iterum communicet Deus, cuius consuetudini & amicitia tam obfirmatè resistit.

Verùm de tota hac re, S. Laurentium Iustinianum vberimè & copiosissimè differentem audiamus. Post quã enim pluribus planù fecisset, quati ad diuini amoris flammã concipiendã inter sit, versari assiduè in Christi Seruatoris vita, factis, dictis, morteq; meditanda, hæc habet. In his vtique ardentè assidueque incumbendum est, & singula diligenter pertractanda sunt, nisi fortè ex superuenienti nouo gratia lumine, aut ex abundantiori caritatis affectu, cor ad alia meditanda raperetur. Nam huiusmodi infusionibus nunquam resistendum est. Quidquid enim tunc cogitatur vel cogitandũ proponitur boni, inter-

De disci
plina,
monast.
cõuers.
c. 18.

termittendum est, & ad tēpus seponendum, ac sic tota spiritus alacritate celesti immiſſioni subdendum est cor, atque, prout gratia communicauerit, obedire non reuolat. Repugnare autem & vocanti Deo nolle humiliter acquiescere, nihil est aliud quā fluenta gratiæ desiccare, & ad sui præiudicium aditum internarum deuotionur obstruere, ac Dei iram contra se fortiter aduocare; Propterea Propheta dicebat, terribili & ei qui aufert Spiritum, & Paulus: spiritum nolite extinguere. Alibi quoque dicitur. Quum Spiritus potestatem habens irruerit super te, da ei locum: Hoc quippe beato tempore consuevit anima perfundi splendore nimio aut solito ardētiori spiritus caloreignescere.] Hæc & alia sanctissimus Pontifex, quæ ex ipsomet perat licet cui libebit.

Quæ quidem à B. Francisco accuratè seruata, tum quæ mox subiiciam, tum quæ Paulo post fusiùs dicentur ex S. Bonauentura fidem faciunt: Solitus erat (inquit) nullam uisitationem spiritus cum negligentia præterire, siquidem cum offerebatur, sequebatur eam, & quādiu Dominus concedebat dulcedine perfruebatur oblata. Cum autē intētus itineri, diuini spiritus aliquos sentiret afflatus, socijs præcedentibus gradū figebat, nouamque inspirationem ad fruitionē conuertens, gratiam non recipiebat in vacuum.

Quam

Psal. 75.

1. Theff.

5.

Eccl. 10.

Collat.
9.c.26.

Quam porrò existant variæ occasiones quibus mens nostra repente nobisque insciis nec aduertentibus quidem rapitur in Deum, atque vt loquitur Cassianus ad orationes puras & feruentissimas incitatur; præclare ille ipse quidem quodam loco; Nonnūquam inquit Psalmi cuiuscumque versiculus occasionem orationis ignitæ decantatus nobis præbuit, interdum canora fraternæ vocis modulatio ad intentam supplicationem stupentium animos excitauit. Nouimus quoque distinctionem grauitatemque Psallentis etiam adstantibus plurimum contulisse feruoris: nec non exhortatio viri perfecti & collatio spiritualis frequenter ad vberimas preces iacentium erexit affectum. Scimus etiam fratris seu cari cuiuslibet interitu, non minùs nos ad plenam compunctionem fuisse raptatos. Recordatio quoque teporis ac negligentia nostræ nonnumquam nobis salutarem spiritus inuexit ardorem. Atque in hunc modum nulli dubium est occasiones innumeras non deesse, quibus per Dei gratiam tepor ac somnolentia nostrarum mentium valeat excitari.] Hæc Cassianus.

Qui quidè verè dixit innumeras: id enim exploratum est, Deum sese pro immensa sua bonitate in hisce motionibus & inspirationibus vt plurimum attemperare se mortaliū propensionibus, naturæque inclinatio-

nibus,

nibus, ac vnumquemque eâ re mouere, quæ
cuique consentanea est maximè: cùm autem
naturarum infinita propemodum sit varie-
tas, consequens est eandem esse rationum
atque occasionum.

Narrat de seipso B. Augustinus vehemen-
ter se affici solitum cantu ecclesiastico: quã-
tum (inquit) fleui in hymnis & canticis tuis,
suaesonantis ecclesiæ tuæ vocibus commo-
tus acriter: voces illæ influebant auribus
meis, & eliquabatur veritas tua in cor meû,
& ex ea æstuabat affectus pietatis, & curre-
bant lacrymæ, & bene mihi erat cum eis.
Accepimus B. Ignatium de Loiola sepenu-
mero orationis causa solitum ascendere in
solarium, vnde liberè cælum posset suspice-
re, ibique aliquantisper corpore immotum
fixis in cælum oculis stare, tum genuflexo
Deum venerari; deinde capite aperto in
humili scabello sedere ob summam corpo-
ris imbecillitatem, itaque sedentem & suspi-
cientem, continuo solutum in lacrymas, id-
que suauiter moderatèque, absque vllò vel
eiularu singultuue aut strepitu vel corpo-
ris motu.

Sed quid mirum si cæli corporis, omnium
nobilissimi intuitu ita afficeretur, quando
etiam ex tenuissimis rebus ad Deum, qui in
minimis etiam maximus est, ascendebat? Vi-
dimus illum frequenter (ait idem Ribadey-
nera)

lib. 9.
confess.
cap. 6.

Ribad.
lib. 5. c. 1

nera) ex plantulæ, frondis, floris, fructus v-
 nius aspectu, ex vermiculi alicuius aut be-
 stiolæ consideratione supra cælos attollenté
 se, & ad ea quæ à sensibus remota sunt, pene-
 trantem capientemque ex singulis vtilissima
 documenta ad totius reformationem vi-
 tæ. Atque hoc familiare nostris optabat esse
 vt Deum in rebus omnibus præsentem cer-
 nerent: & mentes suas omni tempore, non
 inter orandum modò, ad cælestia attolle-
 rent.] Hæc Ribad.

Cuius votis monitisque tamquam à San-
 ctissimo parente profectis, piè obsecutus
 Ioannes Maldonatus vir æterna dignus me-
 moria, quippe qui non modò dum sese ora-
 tioni consulto & cogitato dabat Deo frue-
 batur; sed minimi etiam flosculi aspectus
 ita sublimes præstantesque eius menti
 suppeditabat conceptiones, vt ijs ipse non
 tantùm Dei amore incenderetur, sed so-
 cios pariter, qui fortè tum aderant, eodem
 igne correptos inflammaret. Et vt ad anti-
 quiora se referat sermo, tradit S. Bonauen-
 tura B. Franciscum vel nondum religiosa
 vitæ initiatum, ad solam vocem diuini a-
 moris ita solitum commoueri, vt non sine
 cordis immutatione ab eo perciperetur. Ex
 quo illud erat, vt nullum à se non beneficè
 acceptum dimitteret inopem, qui quidem
 diuini amoris allato titulo à se stipem popo-
 scif-

sciffet. Mirum hoc sanè in institore, & terrenis inhiante lucris, qualis erat B. Franciscus. Ut proinde non ita sit demirandum, si postquam seculum valere iussisset, dum psallenti atq; horarū canonicarū pensum persoluenti nomē Domini occurreret, tantā Spiritus fuerit suavitate affectus, vt quasi eā gustatu perciperet, labia sua quodammodo lingere visus sit. Sacratissimum autem nomen Iesu ab eo aut pronuntiatum aut auditum tanto ipsius mentem complebat gaudio, vt id in corpus etiam redundaret, ipsumque ita afficeret ac si mellis saporem gustu, aut suauem aliquem concentum auditu percepisset.]

O nos miseros, lugendosque, quibuscum ipse Iesus licet commorans, atque intra cordis penetralia Sacrosanctæ Eucharistiæ perceptione receptus, nec minimū quidē sapit, (atq; vtinam fastidio non sit multis, dicantq; Num. cū fastidiosus Hebræis: Nauseat anima nostra^{21.5.} super cibo isto leuissimo,) quando huic cælesti viro vel sola nominis ipsius auditio aut vsurpatio, dulcior erat super mel & fauum.

Sed pergit Bonauentura recensere quibus aliàs modis sanctissima hæc anima in Deum à terrenis auocaretur; ita erat (inquit) passionis Christi Domini memoria visceribus cordis eius impressa, vt dū eius crucifixionis recordaretur, vix sese posset à lacrymis gemitibusq; etiā externis continere: ex cōtinuò igitur,

K tur,

tur fletu, oculorum infirmitatē incurrit gra-
uissimā: ita vt adhibitus medicus ei suaderet,
vt si oculos saluos vellet, à lacrymis sibi té-
peraret omnino: cui vir verè pius, Nō est in-
quit frater medice ob amorem luminis, quod
habemus commune cum muscis, visitatio lu-
cis æterna vel modicū repellenda: quia nō
spiritus propter carnem, sed caro propter
spiritum beneficium lucis accepit. Malo
equidem corporei visus lumen amittere,
quàm lacrymas, quibus oculus mundatur
interior, vt Deum videre valeam, repressā
deuotione Spiritus impedire.]

Præclarum sanè, dignumq; tali viro respō-
sum & factum, quod vtinam sibi proponāt,
qui nimia valetudinis aut tuendæ aut recu-
perandæ curâ, cælestes visitationes, motio-
nes, inspirationesq; timidi nimium & incau-
ti repudiant; quibus quidē obuijs (vt aiunt)
vlnis occurrere, quâsq; potente sinu exci-
pere oporteret. Pulsat fortè, suauissimâ dile-

Cant. 5. Etus tuus voce hac ianuam cordis tui: *Aperi*
2. *mibi soror mea, amica mea, columba mea, imma-
culata mea: quia caput meum plenū est rore, & cin-
cinni mei guttis noctium; Et tu eum, nescio
quo inani valetudinis nomine, quàm vel mi-
nimū offendere formidas, aditu prohibe-
bis? Tam benignum, inquam, tuique aman-
tissimum sponsum reijcies repudiabisque, ne
saluti tantillum incommodes, vsurpabilque*
im-

imprudens illud inertis & improuidæ spon-
 sa: *Expoliaui me tunica mea* (ô frigidam, ô ina-
 nem excusationem!) *quomodo induar illa? Lau-
 ui pedes meos, quomodo inquinabo illos?*

Vide ne hac offensus inhumanitate tua,
 eodem te cum sponsa illa afficiat supplicio, Cant. 5.
 cuius fores cum frustra pulsasset, blandisque
 vocibus compellasset vt sibi aperiret. Surgit
 ipsa è stratu vt aperiret dilecto suo: seq; tan-
 to hospiti recipiendo quantâ potest diligen-
 tiâ & impensâ aptat, (eius quippe manus stil-
 labant myrrham, & digiti eius erant pleni
 myrrha probatissima) vt se hac odoris fra-
 grantia sponso suo probaret; sed ecce tibi dū
 ostij pessulo remoto fores reserat, atque in
 eius amplexus ruere apparat, iam multo an-
 tea declinauerat atque transierat.

Heu miseram sponsam, quietisq; quondâ
 nimis cupidam: erit, erit, erit tempus, cum tu
 ipsa sponsi impatiens, eiusque non ferens de-
 siderium, auidissimè eum sequeris, nec con-
 sequeris tamen. Inclamabis cum sponsa, *que-
 sui illum, & non inueni; vocaui, & non respondit* Cant. 5.
mibi. Inuenerunt me custodes, qui custodiunt ciuita-
tem, percusserunt me, & vulnerauerunt me, tulerūt
pallium meum mihi custodes murorum: Adiuro vos
filie Ierusalem si inueneritis dilectū meum vt nun-
tietis ei, quia amore langueo. Tanti est, cordis
 ostium aperire Christo pulsanti, qualque of-
 fert, admittere inspirationes & oblectatio-
 nes,

nes, vt postmodū eo frui cū velis, nō possis. Iustum sanè supplicium, neque aptius potest hæc tua cæcitas imò repulsa coërceri, quàm vt ipsū vicissim aliquanto tempore operiaris, sicq; & tu aliquamdiu instar gentis Hebrææ quodammodo sine rege, sine Principe, sine sacrificio, sine altari, sine Ephod, sine Theraphim id est, omni destitutus cælesti tū præsidio tum oblectatione: Hęc quidem occasione B. Francisci, qui cælestes visitationes etiam salutis dispendio non admittebat modò; verū arctè etiam complectebatur, paucis sint explicata.

Ad propositum reuertamur. Cū aliquādo (ita Bonauentura) idem B. Franciscus ex multarum infirmitatum concursu aggrauato corpore, ad iucunditatem Spiritus excitandam, alicuius audiendi soni harmoniaci desiderium habuisset, nec id honestatis decentiæ per ministerium fieri pateretur humanū, adfuit angelorum obsequium ad viri Sancti placitum implendū. Noctē etenim quadam vigilante ipso ac meditante de Domino, repente insonuit cithara quædam harmoniæ mirabilis, ac suauissimæ melodiæ: non videbatur aliquis, sed transitum & reditum citharædi ipsa hinc inde auditus volubilitas innuebat. Spiritu in Deum directo, tanta fuit in illo dulcissimo carmine suauitate perfruitus, vt aliud se putaret sæculum commucasse.

mutasse. Hoc & fratres sibi familiares nō la-
tuit, qui per certa frequenter conspiciabant
indicia eum tam excessiuis & crebris conso-
lationibus à Domino visitari, vt nec ipfas
omnino occultare valeret.]

O quàm verè cecinit is propheta qui secū-
dum cor Dei, desiderium pauperum exaudi-
re Dominum, & præparationem cordis eo-
rum audire aurem eius, nec qualecumque
desiderium & votum, sed insolentis rei, at-
que supra naturæ vires positæ omnino.

Psal. 10.
17.

Hoc extremum afferam de hoc Seraphico
planèq; diuino viro; subitò (verba sunt Bona-
uenturæ) ad auditum amoris Domini excita-
batur, afficiebatur, inflammabatur, quasi ple-
ctro vocis extrinsecæ chorda cordis interior
tangeretur, & quasi quidam carbo ignitus,
diuini amoris flammâ videbatur absorptus.
Atque vt ex omnibus rebus excitaretur ad a-
morem diuinum, exultabat in cunctis operi-
bus manuū Domini: & per iucunditatis spe-
cula in viuificam consurgebat rationem &
causam. Contuebatur in pulchris pulcherri-
mū, & per impressa rebus vestigia prosequē-
batur vbiq; dilectū de omnibus sibi scalā fa-
ciens, per quā conscenderet ad apprehendē-
dum eum qui est totus desiderabilis; inaudi-
tæ namque deuotionis affectu fontalem il-
lam bonitatem in creaturis singulis tanquam
in riuulis degustabat, & quasi cælestem

K 3 con.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

concentum perciperet in consonantia virtutum & actuum eis datorum à Deo, ipsas ad laudem Domini more prophetæ Dauid dulciter hortabatur. Christus Iesus crucifixus intra suæ mentis vbera vt myrrhæ fasciculus iugiter morabatur, in quem optabat per excessiui amoris incendium totaliter transformari.]

Quis non miretur, quàm disparibus, quàm multiplicibus modis diuina bonitas hunc sibi imprimis carum Franciscum à terrenis ad cælestia cogitatione euocabat. Verùm existimandum non est, abbreviatam esse manum Domini, nec illum modò minùs quàm tum, aut posse, aut velle: æquè est semper potens, æquè semper benignus, æquè munificus Dominus: delitiæ eius quouis tempore esse cum filiis hominum: stat ad eorum ostium, & pulsat, si quis audierit vocem eius & aperuerit ianuam, intrabit ad illum, & cœnabit cum illo, & ipse secum. Quantos enim vel in hac morum corruptela, diuinarumque legum contemptione reperias, qui diuini Spiritus impulsu (quamquam in terra commorantes) ima deserunt, atque minimarum etiam rerum occursum occasioneque superiora descendunt?

Sed quot existunt, qui solo cæli intuitu commouentur toti, nec se à lacrymis abstinunt, prorumpuntq; in has Prophetæ voces; Quid mihi

Pro. 8.
31.
Apoc. 3.
20.

mihī est in cælo, & à te quid volui super ter-
ram? Quando, quando, quando veniā & ap-
parebo ante faciem Domini? Hæc tibi patria
ô anima mea; terra autem exilium, peregri-
nationisq̃ue locus, nisi carcerem malis tene-
bricosum ergastulūmq; vocare. Ad hæc, alios
quidem ad se trahit Deus flosculi obiectu, ar-
que à pereunte venustate ad permanentem
numquamq̃ue desituram transfert.

Ecce tu pulcher es (inquiunt hi) dilecte mi
& decorus, tu flos campi, tu lilium conual-
lium, tu candidus & rubicundus, tu electus
ex millibus. Genæ tuæ sicut aureolæ aroma-
tum consistæ à pigmentariis, labia tua lilia
distillatā myrrhā primam; species tua vt Li-
bani, electus es vt Cedri. His verò è palmite
dependens vva in memoriā reuocat illud è
Caticis: Botrus cypri in vineis Engaddi dile-
ctus meus mihi. Istis deniq; pomiferæ arbo-
ris conspectus recordationē ingerit sponsi,
qui & ipse à sacris litteris pomo comparatur,
cogitant nimirum quāto hæc est præ illa tum
fructu lætior, tum aspectu pulchrior, tū vsu
ipso vberior, tum specie ornatior, tum vmbra
ipsa iucundior; vsurpantq; credo identidem
illud Salomonis: *Sicut malus inter ligna sylua-*
rum, sic dilectus meus inter filios, sub vmbra illius
quem desideraueram sedi, & fructus eius dulcis gut-
turi meo. Perfectiores vero, & quibus corpus
spiritui obsecundās, carnis motiones omnes

Psal. 72.
25.
Ps. 41. 3.

Cant. 1.
15.

Cant. 5.
10.

Cant. 7.
14.

Cant. 2.
3.

compressit, eximia humanæ formæ venustate
 orisq̄ue capti pulchritudine, sese ad illam,
 quæ creatam omnem longè antecellit, suspi-
 ciendam transferunt: delectantur & ipsi
 cum propheta in factura eius, & in operibus
 manuum eius gloriantur: Si tam est eximia
 & illecebrosa species (inquiunt) rerum crea-
 tarum, quanto tu his, qui earum dominaris,
 speciosior es: si tanti vitrum, quanti margari-
 tum? Itane mentem afficiunt pictura & um-
 bra? quid igitur res ipsa? quid veritas? si
 riuuli tam copiosâ manant aquâ, quid Ocea-
 nus ipse?

Infinitus sim si singulos quosque modos
 persequar, quibus suos Deus à creaturis
 & per creaturas ad sui contemplationem
 amoremque auocat. Omnem certè indagat
 rationem piissimus nostrique amantissimus
 parens, ut qualibet occasione, quacumque re
 visâ vel auditâ, vel sensu aliquo perceptâ
 mentem nostram à terrenis & caducis ad æ-
 terna cælestiaque referat. Ipsa etiam arte
 factâ, quæque humana industria & opera
 constituta sunt, ad id adhibet. Quantos
 enim videre est quotidie qui lugubri camp-
 narum sono, qui pro vita functis ecclesiasti-
 ca lege institutus, Deo interim alio quo-
 piam strepitu eorum aures circumsonan-
 te, ex graui, quo premuntur peccatorum
 lætargo ad sese redeunt, omnique excussa
 osci-

oscitantia vitæ meliori se reddunt? nimirum & sibi cogitant breui de hac statione discedendum: statutumque esse omnibus hominibus semel mori & post hoc iudicium. ^{Hebr. 9. 27.} Inde acerbus dolor vitæ malè actæ: inde propositum in meliùs commutandæ, expiandique, supplicijs sponte assumptis, præteritos errores: inde suimet demissio cogitantibus non ita malto post in puluerem se & cinerem conuertendos: inde caducarum rerum omnium contemptio, honorû, opum, voluptarumque despicientia, vt quæ etiam ab inuitis mors auferat: & quemadmodum nihil in hunc mundum intulimus, haud dubium quod nec auferre quid possumus. ^{1. Tim. 6. 7.} Inde pietatis exercitia atque eleemosynæ, vt sibi parent amicos de mammona iniquitatis à quibus recipiantur in æterna tabernacula, ^{Lucæ 16. 9.} Inde amor cælestium, odium terrenorum. Ibi que figuntur deinceps corda, vbi vera sunt gaudia.

O quàm eximios fructus, ô quantum boni parit mortis memoria vel campanarû sono, vel aliorum visa auditæ morte excitata! Sed seipse quisque consulat, cordisque arcana scrutetur sui, obseruet accuratè animi motiones, perspicietque nullum abire diem quo non sæpiùs à Deo visitetur, doceatur, instruat, ab eoque impellatur, (captatâ occasione ex rebus quæ se offerunt, quâsque

præ manibus habet) ad meliora sanioraq; cõ-
 filia: atque adeò ea nonnumquã vi & effica-
 citate, vt ei sit difficile reluctari, & contra sti-
 mulũ calcitrare: Itaque quotiescumq; te di-
 uina bonitas vehemẽtib; hisce mōtionibus
 ad se trahit, & quasi aurẽ vellicat, I, sequere,
 perge securus quò te vocat: I, sequere eius
 ductũ, tali quidẽ duce errare non poteris: se-
 quere aurã diuini spiritus, numquã secũdiore
 vento nauigasti: explica, daque vela, quan-
 tũmq; vales laxa vento colligendo, & ne du-
 bita institutum nauigationis cursum abrum-
 pere, in diuersũmq; flectere, id est, solitis orã-
 di formulis prætermisiss, eos affectus oratio-
 nisque rationem adhibere, quas tibi Spiritus
 Sanctus suggerit, qui vbi & quãdo, & quem-
 admodum & cui vult spirat: atque vbi spirat,
 quomocũmq; & quãdocũque spirat,
 audienda est vox eius, omni aliã neglectã: et-
 iam ipsiusmet Spiritus Sancti (cuiusmodi est
 ea, quam statò tempore tibi audiendã statue-
 ras) neque enim nouum est in pietate exerci-
 tatis, Deum ipsum Dei causa deferendum.
 Ad extremum puta tibi, quando hac ratione
 à Deo visitaris, dictum illud Marthæ ad so-
 rorem: Magister adest, & vocat te; quæ qui-
 dem dicto citiũs & alacris perrexit ad eum.
 Idem tibi faciendum existima, quando à
 consueta orationis materia ad aliam te diui-
 nitus vocari sentis.

Alterã

Ioan. 11.
28.

Altera erat causa cur statis orationibus iaculatoriis supersedendū, à nobis ipsis petita; quando scilicet aliæ sapiunt profuntque magis quam quas nobis prefiximus. Aliàs enim nobis Deus sapit ut iudex & vindex peccatorū, aliàs ut remunerator meritorū; hodie ut Dominus, cras ut sponsus: modò oblectat nos cum eo tamquam medico sermocinari, eiq; vulnera morbosque mentis detegere: modò illi tamquā Regi potentissimo supplices accidere, ut inopiæ nostræ misertus, donis cælestibus locupletet. Tantâque est Dei aduersus nos & beneficentia & amor, ut quâdo hâc in animis nostris affectuū varietatē (cuius sine dubio ipse est auctor) obseruat, pro variis animæ desiderijs (verba sunt melliflui Bernardi) diuinæ gustum præsentia variat, & infuso sapore diuersæ dulcedinis, diuersa appetentis animi aliter atq; aliter oblectat palatum. Aduertisti in hoc amatorio carmine (intelligit cantica canticorū) quoties mutauerit vultū, & in quanta multitudine dulcedinis suæ coram dilecta dignatus sit trāsformari, & quomodo nunc quidem instar verecundi sponsi Sanctæ animæ, secretos petat amplexus & osculis delectetur: nunc verò in oleo & unguentis medicū exhibere appareat. nimirum propter teneras & infirmas animas istiusmodi adhuc egentes fomentis & medicamentis. Nunc rursus quasi viator quispiam, itinerari-

Serm.
31. in
Cant.

rantibus, sponsæ simul atque adolescentulis
 sese associans, iucundissimis confabulatio-
 nibus suis, à labore viæ omnem releuat co-
 mitatum, ita vt eo discedente loquantur;
 Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de
 Iesu dum loqueretur nobis in via? Item ali-
 quando occurrens quasi prædiues aliquis
 Pater familias, qui in domo sua abundet pa-
 nibus: Imò tamquam rex magnificus & po-
 tens, qui sponsæ pauperis videatur pusillani-
 mitatem erigere, prouocare cupiditatem,
 demonstrans illi omnia desiderabilia gloriæ
 suæ, diuitias torcularium ac promptuariorū:
 Hortorum & agrorū copias, demum etiam
 introducens eam in ipsa secreta cubiculi. Ni-
 mirum cōfidit in ea cor viri sui, & non est ex
 omnibus quod ab illa existimet absconden-
 dum, quam redemit inopem, probauit fide-
 lem, amplexatur amabilem, atque ita nō ces-
 sat siue hoc, siue illo modo, interno iugiter
 apparere conspectui quærentium se, vt ser-
 mo impleatur quem dixit: Ecce ego vobis-
 cum sum vsque ad consummationem sæcu-
 li. Et in his omnibus suavis & mitis & mul-
 tæ misericordiæ: Nam in osculis quidem
 affectuosum & blandum, in oleo autem &
 pigmētis atque vnguentis clementem & af-
 fluentem visceribus pietatis & compassio-
 nis: Porrò in via hilarem, affabilem, plenum
 gratiæ & solatij: in ostensione verò diuitia-
 rum

rum ac possessionum munificum se ac largum, pro regia liberalitate remuneratorem demonstrat. Hæc D. Bernardus.

Si quis autem ex me quærat, vnde profiscatur varietas illa gustus, & saporis & ex consequenti orationum iaculatoriarû, quas ita affecti vsurpamus: Intelligat is eius rei originem tum à Deo esse, vt superiùs dictum est, tum à nobis, quod posterius. Malo hisce *Collat. 9.c.8.* Cassiani verbis quàm meis exprimere. Aliter quisque supplicat (adde ad nostrum propositum, aliterq; Deus illi sapit) cum alacer est, aliter cum tristitiæ seu desperationis pondere prægrauatur: aliter cum spiritualibus successibus viger: aliter cum impugnationum mole deprimitur: aliter cū veniâ peccatorû, aliter cum acquisitionem gratiæ seu cuiuslibet virtutis exposcit, vel certè extinctionem cuiuslibet virij deprecatur. Aliter cum consideratione gehennæ ac futuri iudicij timore compungitur. Aliter cum spe futurorum bonorum desiderioque inflammatur. Aliter cum in necessitatibus ac periculis, aliter cum in securitate & tranquillitate versatur: Aliter cum sacramentorum cælestium reuelationibus illustratur: Aliter cum sterilitate ac sensuum ariditate constringitur.]

Verùm si quispiam non tantùm vnde oriatur varietas illa affectuum, atque adspirationum ad Deum (atque vt Cassianus loqui-

loquitur, de intimis animę conclauibus proferatur) sed etiam quemadmodum oriatur perspicere voler, audiat illum ipsum Cassianum ea splendidissimè differētem: frequenter (inquit) per ineffabile gaudium, & alacritatem spiritus, saluberrimę compunctionis fructus emergit (id ipsum aptabis cuilibet pię in Deum motioni) ita vt etiam in clamores quosdam intolerabiles, gaudij immensitate prorumpat, & cellam vicini, iucunditas cordis, & exultationis penetret magnitudo. Nonnumquam verò tanto silentio mens intra secretum profundę taciturnitatis absconditur, vt omnem penitus sonum vocis, stupor subitę illuminationis includat, omnesq; sensus, attonitus spiritus vel contineat intrinsecus, vel admittat, ac desideria sua gemitibus inenarrabilibus effundat ad Deum, interdum vero tanta compunctionis abundantia ac dolore suppletur, vt aliās eam digerere, nisi lacrymarum euaporatione non possit. Ita Cassianus. Qui quidem huic primę parti, qua de aspirationum materia ceterisque eodem spectantibus dictum est, finem imponat, deinceps verò de causa earum efficiēte, fauente Deo differendum.

LIBER